# בכורות

עין יעקב

geulaquiz.com

# פרק א

**א** **בכורות פרק א** - אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מְקוֹמוֹת נִקְרְאוּ כֹּהֲנִים ׳לְוִיִּם׳, וְזֶה אֶחָד מֵהֶם: (יחזקאל מ״ד:ט״ו) ״וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צָדוֹק״.

**ב** [אִיתְּמַר: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: קָדְשׁוּ בְּכוֹרוֹת בַּמִּדְבָּר. וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לֹא קָדְשׁוּ בְּכוֹרוֹת בַּמִּדְבָּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קָדְשׁוּ בְּכוֹרוֹת בַּמִּדְבָּר, דְּרַחֲמָנָא אָמַר לִיקָּדְשׁוּ, כְּדִכְתִיב: (שמות י״ג:ב׳) ״קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר״. וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לֹא קָדְשׁוּ בְּכוֹרוֹת בַּמִּדְבָּר, מִדִּכְתִיב: (שם) ״וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ״, וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ ׳וְהַעֲבַרְתָּ׳, מִכְּלַל, דְּמֵעִיקָּרָא לָא קָדוֹשׁ וְכוּ׳]. תָּא שְׁמַע: נִמְצֵאתָ אַתָּה אוֹמֵר: בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת קָדְשׁוּ בְּכוֹרוֹת לְיִשְׂרָאֵל: בְּמִצְרַיִם, וּבַמִּדְבָּר, וּבִכְנִיסָתָן יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ. בְּמִצְרַיִם מַהוּ אוֹמֵר, (שמות י״ג:ב׳) ״קַדֶּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר״. בַּמִּדְבָּר הוּא אוֹמֵר, (במדבר ג׳:י״ג) ״כִּי לִי כָּל בְּכוֹר״ (בבני ישראל״.) בִּכְנִיסָתָן לָאָרֶץ הוּא אוֹמֵר, (שמות י״ג:ב׳) ״וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ וְהַעֲבַרְתָּ״. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הֵזְהִירוּ עַל הַבְּכוֹרוֹת לְקַדֵּשׁ וְלֹא קָדְשׁוּ, וּבְמִצְרַיִם [נַמִּי] לֹא קָדְשׁוּ. [הָא קָאַמְרִינָן דְּקָדוֹשׁ? הָכִי קָאָמַר: מֵהֶן קָדְשׁוּ וּמֵהֶן לֹא קָדְשׁוּ. מַתְקִיף לָהּ רַב פָּפָּא: בַּמִּדְבָּר לֹא קָדְשׁוּ? וְהָכְתִיב: (במדבר ג׳:מ׳) ״פְּקֹד כָּל בְּכֹר זָכָר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל״, אֶלָּא אִי אִיתְּמַר הָכִי אִיתְּמַר: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: קָדְשׁוּ וְלֹא פָּסְקוּ, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר קָדְשׁוּ וּפָסְקוּ].

**ג** א שָׁאַל קוּנְטְרִיקוֹס הֶגְמוֹן אֶת רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: בְּפָרָטָן שֶׁל לְוִיִּם אַתָּה מוֹצֵא עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת, וּבְכֻלָּן אַתָּה מוֹצֵא עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף. אוֹתָן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת לְהֵיכָן הָלְכוּ? אָמַר לוֹ: אוֹתָן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת, בְּכוֹרוֹת הָיוּ, וְאֵין בְּכוֹר מַפְקִיעַ בְּכוֹר. מַאי טַעְמָא? אָמַר אַבַּיֵי: דַּיּוֹ לִבְכוֹר שֶׁיַּפְקִיעַ קְדֻשַּׁת עַצְמוֹ. וְעוֹד שְׁאֵלוֹ: בְּגִבּוּי הַכֶּסֶף אַתָּה מוֹצֵא מָאתַיִם וְאַחַת כְּכָר וְאַחַד עָשָׂר מָנֶה, דִּכְתִיב: (שמות ל״ח:כ״ז) ״בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ״ וְגוֹ׳, לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף״ וְגוֹ׳. וּבִנְתִינַת הַכֶּסֶף אַתָּה מוֹצֵא מְאַת כִּכָּר, דִּכְתִיב: (שם) ״וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף״ וְגוֹ׳. מֹשֶׁה רַבְּכֶם גַּבָּב הָיָה, אוֹ קוּבְּיוֹסְטוּס הָיָה, אוֹ אֵינוֹ בָּקִי בְּחֶשְׁבּוֹנוֹת הָיָה? נָטַל מֶחֱצָה וְנָתַן מֶחֱצָה, וּמֶחֱצָה שָׁלֵם לֹא הֶחֱזִיר. אָמַר לוֹ: מֹשֶׁה רַבֵּנוּ גִּזְבָּר נֶאֱמָן הָיָה, וּבָקִי בְּחֶשְׁבּוֹנוֹת הָיָה, וּמָנֶה שֶׁל קֹדֶשׁ כָּפוּל הָיָה. וּמָנֶה שֶׁל קֹדֶשׁ כָּפוּל הָיָה, מְנָא לָן? אָמַר רַב חִסְדָּא: דִּכְתִיב: (יחזקאל מ״ה:י״ב) ״וְהַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה, עֶשְׂרִים שְׁקָלִים חֲמִשָּׁה, וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה, וַחֲמִשָּׁה שֶׁקֶל הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם״.

**ד** ב אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: שָׁאַלְתִּי אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּבֵית מוֹתָבָא רָבָא: מַה נִּשְׁתַּנּוּ פְּטָרֵי חֲמוֹרִים מִפְּטָרֵי סוּסִים וּגְמַלִּים? אָמַר לִי: גְּזֵרַת הַכָּתוּב הוּא. וְעוֹד, שֶׁסִּיְּעוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשָׁעָה שֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, שֶׁאֵין לְךָ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ תִּשְׁעִים חֲמוֹרִים לוּבִים, טְעוּנִים מִכַּסְפָּא וְדַהֲבָא שֶׁל מִצְרַיִם. וְעוֹד שְׁאַלְתִּיו: מַה לְשׁוֹן ׳רְפִידִים׳? אָמַר לִי: רְפִידִים שְׁמָהּ. כְּתַנָּאֵי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: רְפִידִים שְׁמָהּ: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: שֶׁרְפוּ עַצְמָן מִדִּבְרֵי תוֹרָה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: (ירמיהו מ״ז:ג׳) ״לֹא הִפְנוּ אָבוֹת אֶל בָּנִים מֵרִפְיוֹן יָדָיִם״. וְעוֹד שְׁאַלְתִּיו: מַה לְשׁוֹן ׳שִׁטִּים׳? אָמַר לִי: שִׁטִּים שְׁמָהּ. כְּתַנָּאֵי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שִׁטִּים שְׁמָהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: שֶׁנִּתְעַסְּקוּ בְּדִבְרֵי שְׁטוּת. (במדבר כ״ה:ב׳) ״וַתִּקְרֶאןָ לָעָם לִזְבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן״. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עֲרָמוֹת פָּגְעוּ בָהֶן.

**ה** ג תָּנוּ רַבָּנָן: דָּג טָמֵא מַשְׁרִיץ, דָּג טָהוֹר, מֵטִיל בֵּיצִים. כָּל הַמּוֹלִיד, מֵנִיק, מֵטִיל בֵּיצִים, מְלַקֵּט, חוּץ מַעֲטָלֵף, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁמֵּטִיל בֵּיצִים, מֵנִיק. הַדּוֹלְפָנִין פָּרִים וְרָבִים (מבני) [כִּבְנֵי] אָדָם. מַאי ׳הַדּוֹלְפָנִין׳? אָמַר רַב יְהוּדָה: בְּנֵי יָמָא. כָּל שֶׁזִּכְרוּתוֹ בַּחוּץ, מוֹלִיד. מִבִּפְנִים, מֵטִיל בֵּיצִים. כָּל שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם, יוֹלִיד בַּיּוֹם. כָּל שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בַּלַּיְלָה, יוֹלִיד בַּלַּיְלָה. כָּל שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה, יוֹלִיד בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. תַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם יוֹלִיד בַּיּוֹם, תַּרְנְגוֹל. בַּלַּיְלָה, עֲטָלֵף. בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה, אָדָם [וְכָל דְּדָמֵי לֵיהּ]. כָּל שֶׁתַּשְׁמִישָׁן בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה, יוֹלִידִין וּמְגַדְּלִין זֶה מִזֶּה. אֵין תַּשְׁמִישָׁן וְעִבּוּרָן שָׁוֶה, אֵין יוֹלְדִין וּמְגַדְּלִין זֶה מִזֶּה. הַכֹּל מְשַׁמְּשִׁין פָּנִים כְּנֶגֶד עֹרֶף, חוּץ מֵאָדָם וְדָג וְנָחָשׁ. מַאי שְׁנָא הַנֵּי תְּלָתָא? [כִּי אָתָא רַב דִּימִי אָמַר]: אַמְרֵי בְּמַעֲרָבָא: הוֹאִיל וְדִבְּרָה עִמָּהֶם שְׁכִינָה. תָּנָא: גָּמָל, אָחוֹר כְּנֶגֶד אָחוֹר.

**ו** ד תָּנוּ רַבָּנָן: תַּרְנְגוֹלֶת, לְעֶשְׂרִים וְאֶחָד יוֹם, וּכְנָגְדוֹ בְּאִילָן, לוּז. כֶּלֶב, לַחֲמִשִּׁים יוֹם, וּכְנָגְדוֹ בְּאִילָן, תְּאֵנָה. חֲתוּל, לַחֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם יוֹם, וּכְנָגְדוֹ בְּאִילָן, תּוּת. חֲזִיר, לְשִׁשִּׁים יוֹם, וּכְנָגְדוֹ בְּאִילָן, תַּפּוּחַ. שׁוּעָל וְכָל מִינֵי שְׁרָצִים, לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים, וּכְנָגְדָּהּ בְּאִילָן, תְּבוּאָה. בְּהֵמָה דַּקָּה טְהוֹרָה, לַחֲמִשָּׁה חֳדָשִׁים, וּכְנָגְדָּהּ בְּאִילָן, גֶּפֶן. בְּהֵמָה גַּסָּה טְהוֹרָה, לְתִשְׁעָה חֳדָשִׁים, וּכְנָגְדָּהּ בְּאִילָן, זַיִת. בְּהֵמָה גַּסָּה טְמֵאָה, לִשְׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים, וּכְנָגְדָּהּ בְּאִילָן, דֶּקֶל. הָאָרִי וְהַזְּאֵב וְהַדֹּב וְהַנָּמֵר וְהַבַּרְדְּלָס וְהַפִּיל וְהַקּוֹף וְהַקִּיפּוֹף, לְשֶׁלֶשׁ שָׁנִים, וּכְנָגְדָּן בְּאִילָן, בְּנוֹת שׁוּחַ. אֶפְעֶה, לְשִׁבְעִים שָׁנָה, וּכְנָגְדּוֹ בְּאִילָן, חָרוּב. חָרוּב זֶה מִשְּׁעַת נְטִיעָתוֹ עַד שְׁעַת גְּמַר פִּרְיוֹ, שִׁבְעִים שָׁנָה, וימי עִבּוּרוֹ שֶׁל שֶׁלֶשׁ שָׁנִים. נָחָשׁ, לְשֶׁבַע שָׁנִים, וּלְאוֹתוֹ רָשָׁע לֹא מָצִינוּ לוֹ חָבֵר. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מוֹכְסָסִין [וּבְנוֹת שָׁבַע] מִנָּא הֲנֵי מִילֵּי? אָמַר רַב יְהוּדָה, [אָמַר רַב], וּמָטוּ בָּהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא: אָמַר קְרָא: (בראשית ג׳:י״ד) ״אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה״. אִם מִבְּהֵמָה נִתְקַלֵּל, מֵחַיַּת הַשָּׂדֶה לֹא כָּל־שֶׁכֵּן?! אֶלָּא לוֹמַר לְךָ, כְּשֵׁם שֶׁבְּהֵמָה נִתְקַלְּלָה [מֵחַיָּה] אֶחָד לְשֶׁבַע, וּמַאי נִיהוּ? חֲמוֹר מֵחֲתוּל. כָּךְ נִתְקַלֵּל הוּא מִבְּהֵמָה אֶחָד לְשֶׁבַע, דַּהֲוָה לֵיהּ שֶׁבַע שְׁנֵי. וְאִימָא: כְּשֵׁם שֶׁנִּתְקַלְּלָה חַיָּה מִבְּהֵמָה אֶחָד לְשָׁלֹשׁ, וּמַאי נִיהוּ? אֲרִי מֵחֲמוֹר. כָּךְ נִתְקַלֵּל הוּא מֵחַיָּה דַּהֲוָה לֵיהּ

תֵּשַׁע שָׁנִים. מִי כְּתִיב ״מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל הַחַיָּה״ כְּתִיב! אָרוֹר הוּא מִבְּהֵמָה שֶׁנִּתְקַלְקְלָה מֵחַיָּה. וְאֵימָא: כְּשֵׁם שֶׁנִּתְקַלְקְלָה בְּהֵמָה מֵחַיָּה אֶחָד לִשְׁלֹשׁ, וּמַאי נִיהוּ? עֵז מֵחֲתוּל, כָּךְ נִתְקַלֵּל הוּא מִבְּהֵמָה אֶחָד לִשְׁלֹשׁ, דַּהֲוָה לֵיהּ חֲמִישֵׁר יַרְחֵי? אִי בָּעִית אֵימָא: ״מִכָּל הַבְּהֵמָה״ כְּתִיב, וְאִי בָּעִית אֵימָא: קְלָלָה הוּא, שָׁדֵי קְלָלָה עִילּוֹוֵיהּ!

ז ה אָמַר לוֹ קֵיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: נָחָשׁ, לְכַמָּה מִיעַבֵּר וּמוֹלִיד? אָמַר לֵיהּ: לְשֶׁבַע שְׁנִין, וְהָא סָבֵי דְּבֵי אַתּוּנָא אַרְבְּעוּהּ וְאוֹלִיד לִתְלַת? הַנָּהוּ, מְעַבָּרִין הָווּ מֵעִיקָּרָא אַרְבַּע שְׁנִין. וְהָא מְשַׁמְּשֵׁי שְׁמוּשֵׁי? אִינְהוּ נַמֵּי מְשַׁמְּשֵׁי כְּאָדָם. וְהָא חַכִּימִין אִינּוּן? אֲנַן חַכִּימִין מִנַּיְהוּ! אִי חַכִּימַת, זִיל זַכִּינְהוּ וְאַיְתִינְהוּ לִי. אָמַר לֵיהּ: כַּמָּה הָווּ? שִׁשִּׁים גַּבְרֵי. אָמַר לֵיהּ: עָבִיד לִי סְפִינְתָּא דְּשִׁשִּׁים בָּתֵּי, וְכָל בֵּיתָא שָׁדֵי בָּהּ שִׁשִּׁים בִּסְתְרָקֵי. עָבִיד לֵיהּ. כִּי מָטָא לְהָתָם, עַל לְבֵי טַבְחָא, אַשְׁכְּחֵיהּ לְהַהוּא גַּבְרָא דְּקָא (עביד) [פָּשִׁיט] חַיּוּתָא. אָמַר לֵיהּ: (רישא אית לך) [רֵישָׁךְ] לְזִבּוּנֵי? אָמַר לֵיהּ: אִין. אָמַר לֵיהּ: (רישא) בְּכַמָּה? אָמַר לֵיהּ: בְּפַלְגָּא דְּזוּזָא. יָהֵב לֵיהּ. לְסוֹף (אמר ליה: הב לי רישך, יהב ליה חד רישא דחיותא) אָמַר לֵיהּ: אֲנָא, ״רֵישָׁא דְּחַיּוּתָא״ אֲמָרִי לָךְ? (אנא רישך אמרי לך) אָמַר לֵיהּ: אִי בָּעִית דְּאִישְׁבְּקָךְ, סַגֵּי, אַחֲוִי לִי פִּתְחָא דְּבֵי אַתּוּנָא. אָמַר לֵיהּ: מִיסְתַּפֵּינָא, דְּכָל דְּמַחֲוֵי לְהוּ קָטְלֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ: דָּרֵי כְּרוּכָא דְּקַנְיָא, וְכִי מַטֵּית לְהָתָם זַקְפֵיהּ כְּמַאן דְּקָא מִתְפַּח. אָזַל, אַשְׁפַּח דָּרְבָּנָאֵי וְדָרְבָּנָאֵי מִגַּוַּאי, דְּאִי חָזָא כַּרְעָא דְּעַיְלִי, קָטְלֵי לְהוּ לְבָרָאי. וּדְנָפְקָא, קָטְלֵי לְהוּ לְגַוָּאי. אַפְכֵיהּ לְסַנְדָּלֵיהּ, קָטְלֵיהּ לְהוּ לְגַוָּאי. אַפְכֵיהּ לְסַנְדָּלֵיהּ, קָטְלִינְהוּ לְכוּלְהוּ. אָזַל אַשְׁפַּח יְנוּקֵי מְלֵעֵיל וְסָבֵי מִתַּתָּאי. אָמַר: אִי יָהֵיבְנָא שְׁלָמָא לְהַנֵּי קָטְלֵי לִי (הני סברי אנן עדיפינן דיתבינן לעיל ואינהו לתחת אי יהיבנא להני קטלי לי) הַנֵּי. סַבְרִי: אֲנַן עֲדִיפְנָן, דַּאֲנַן קְשִׁישֵׁי וְאִינְהוּ דַּרְדְּקֵי. אָמַר לְהוּ: ״שְׁלָמָא לְכוּ״. אָמְרוּ לֵיהּ: מַאי עָבְדִיתְיךְ? אָמַר לְהוּ: חַכִּימַיָּא דִּיהוּדָאֵי אֲנָא, וְאַתָּאי לְמִיגְמַר חָכְמָה מִינַּיְכוּ. אַמְרֵי לֵיהּ: אִי הָכִי נִיבָּעֵי (מינך מלתא) [לָךְ]. אָמַר לְהוּ: לְחַיֵּי, אִי זְכִיתוּ לִי, כָּל דְּבָעוּתוּ עָבִידוּ בִּי, וְאִי זָכִינָא לְכוּ, אָכְלוּ (נהמא) גַּבָּאֵי דִּידִי בִּסְפִינְתָּא. אַמְרֵי [לֵיהּ]: הַאי גַּבְרָא דְּאָזִיל בָּעֵי אִיתָּתָא, וְלָא יַהֲבֵי לֵיהּ. מַאי חָזֵי דְּאָזִיל לְהֵיכָא דְּמַדְלֵי מִינָּהּ? שָׁקַל סִיכְתָּא, דָּצָה לְתַתָּאי, לָא עָאל, דָּלֵי, דָּצָה לְעֵיל, עָאל. אָמַר: הַאי נַמֵּי מִתְרַמְיָא לֵיהּ בַּת מַזָּלֵיהּ. גַּבְרָא דְּאוֹזִיף וְטָרִיף, מַאי חָזֵי דַּהֲדַר אוֹזִיף? אָמַר לְהוּ: (זיל) גַּבְרָא [אָזַל] לְאַגְמָא, קָטִיל קַמָּא טוּנָא, וְלָא מָצֵי בֵּיהּ, קָטַל וּמַנַּח עֲלֵיהּ, עַד דְּמִתְרַמֵּי לֵיהּ אִינָשֵׁי דְּמִידְּלֵי לֵיהּ. [אָמְרוּ לֵיהּ]: אֵימָא לָן מִילֵּי דְּכִדְיבֵי. אָמַר לְהוּ: הֲוָה לָן כּוּדְנַיְתָא וִילִידָה, וַהֲוֵי תָּלֵי לֵיהּ פִּיתְקָא, וּכְתִיב בֵּיהּ: דְּמַסִּיק בְּבֵי אַבָּא מַאָה אַלְפָא זוּזֵי. אָמְרוּ לֵיהּ וְכוּדְנַיְתָא מִי יָלְדָה? אָמַר לְהוּ: הֵי נִינְהוּ מִילֵּי דְּכִדְיבֵי. מִילְּתָא כִּי סָרְיָא, בְּמַאי מַלְחֵי לֵיהּ? בְּסִילְתָּא דְּכוּדְנְתָא. וּמִי אִיכָּא סִילִיתָא לְכוּדְנְתָא? וּמִילְּתָא מִי סָרְיָא? בָּנֵי לָן בֵּיתָא בַּאֲוִירָא דְּעָלְמָא. אָמַר שֵׁם, קָם וְתַלָּא בֵּין שְׁמַיָּא לְאַרְעָא. אָמַר לְהוּ: אַסִּיקוּ לִי לִיבְנֵי וְטִינָּאאָמְרוּ לֵיהּ: מְצִיעוּתֵיהּ דְּעָלְמָא הֵיכָא? זָקְפָה לְאֶצְבְּעָתֵיהּ אָמַר לְהוּ: הָכָא! אָמְרוּ לֵיהּ: מִי יֵימַר? אָמַר: אַיְתּוּ אַשְׁלֵי וּמַשְׁחוּ, אָמְרוּ לֵיהּ: אִית לָן בִּירָא בְּדַבְּרָא, עַיְלֵיהּ לְמָתָא. (אייתי פארי שדא להו) אָמַר לְהוּ: אִיפְּשִׁילוּ לִי חַבְלֵי דְּפָארֵי וְאִיעַיְלִי. (אמרו ליה ומי איכא דמפשל חבל מפארי אמר להו ומי איכא דמייתי בירא מדברא למתא) אִית לָן רֵיחַיָּא דְּתִבְירָא, חַיְטָה! (שקל פיסקא מינה שדא להו) אָמַר לְהוּ: כְּרְכוּ לִי מִינָּהּ גַּרְדֵּי, וְאַחַיְטָה. (אמרו ומי איכא דיכיל למכרך גרדי מריחייא אמר להו ומי איכא דחייטי ריחייא) מִישְׁרָא דְּסַכִּינֵי, בְּמַאי קָטְלֵי לֵיהּ? בְּקָרְנָא דְּחַמְרָא. וּמִי אִיכָּא קָרְנָא לְחַמְרָא? וּמִישְׁרָא דְּסַכִּינֵי מִי הַוְיָא? אִיתֵי לֵיהּ תַּרְתֵּי בֵּיעֵי. אָמְרִי לֵיהּ: הֵי זוּגָתָא חִילְּרָתָא? וְהֵי זוּגָתָא אוּכְמָתֵי? אִיתֵי אֵיהוּ תְּרֵי גְּבִינֵי. אָמַר לְהוּ: הֵי דְּעִיזָא חִילְּרָתָא וְהֵי דְּעִיזָא אוּכְמָתֵי? אָמְרוּ לֵיהּ: וּרְצִיצָא דְּמַיֵּית בְּבִיעָתֵיהּ בְּהֵי נַפְקָא רוּחֵיהּ? אָמַר לְהוּ: בְּהַנְיוּ דְּעָאיל. אָמְרוּ לֵיהּ: אַחֲוִי לָן מָנָא דְּלָא שָׁוֵי לְחַבְלֵיהּ. אַיְתִי בּוּדְיָא, פָּשְׁטוּהָּ לָא הֲוָה עַיֵּיל בְּתַרְעָא. אָמַר לְהוּ: אֵיתִי מָרָא, סָתְרוּ, הַיְנוּ מָנָא דְּלָא שָׁוֵי לְחַבְלֵיהּ. אַיְתִינְהוּ כָּל חַד וְחַד, כִּי חָזֵי שִׁיתִּין בִּסְתַּרְקֵי סָבָר: כּוּלְהוּ חַבְרָאֵי לְהָכָא אַתּוּ. אָמַר לְהוּ לְסַפּוּנָא: שָׁרֵי סְפִינְתָּךְ! בַּהֲדֵי דְּאַתֵּי, אַיְתֵי עָפָר מֵעַפְרֵיהוּ. כִּי מָטָא לְבֵי בְּלִיעֵי, (אית ביה תלת צילמין חד מטי ידיה ארישא וחד מטי אליביה ובתרא דכולהו מחוי בידיה לאחוריה) שָׁקַל כּוּזָא דְּמַיָּא מִבֵּי בְּלִיעֵי. כִּי אָתָא, אוּקְמִינְהוּ קַמֵּי קֵיסָר, וַחֲזִינְהוּ דַּהֲווּ מֵעָנוּ. אָמַר לְהוּ: לָאו הֲנֵי אִינְהוּ. שָׁקַל מֵעַפְרֵיהוּ שָׁדָא עֲלַיְהוּ, אַקְשׁוּ לְאַפֵּי מַלְכָּא. אָמַר לְהוּ: כָּל דְּבָעִית עָבִיד לְהוּ. אַיְתוּ הַנְהוּ מַיָּא דְּאַתֵּי מִבֵּי בְּלִיעֵי, שָׁדִינְהוּ בְּתִיגְרָא. אָמַר לְהוּ: מַלְיוּהָ לְהַאי וְאִיזִילוּ לְכוּ. מָלוּ שָׁדוּ בֵּיהּ, קַמָּא קַמָּא הֲוָה קָא בָּלַע לְהוּ: מָלוּ עַד דְּשָׁמוּט כְּתֵפַיְהוּ (וכלו) [וּבָלוּ] וְאָזוּל.

ח [מִשְׁנָה] מִצְוַת הַיִּבּוּם קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת חֲלִיצָה. בָּרִאשׁוֹנָה שֶׁהָיוּ מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה, וְעַכְשָׁיו שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה, אָמְרוּ, מִצְוַת חֲלִיצָה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת יִבּוּם.

## פרק ב

**א בכורות פרק ב** - אין אגדות בפרק זה.

## פרק ג

**א** **בכורות פרק ג** - אין אגדות בפרק זה.

## פרק ד

**א** **בכורות פרק ד** - [מִשְׁנָה]. הַנּוֹטֵל שָׂכָר לָדוּן, דִּינָיו בְּטֵלִים וְכוּ׳. גְּמָרָא. מְנָא הַנֵּי מִילֵּי? אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: דְּאָמַר קְרָא: (דברים ד׳:ה׳) ״רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם״ וְגוֹ׳. מָה אֲנִי בְּחִנָּם אַף אַתֶּם בְּחִנָּם. תַּנְיָא נַמִּי הָכִי: ״כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי ה׳ אֱלֹהָי״, מָה אֲנִי בְּחִנָּם אַף אַתֶּם בְּחִנָּם. וּמִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא בְּחִנָּם, שֶׁיִּלְמַד בְּשָׂכָר? תַּלְמוּד לוֹמַר: (משלי כ״ג:כ״ג) ״אֱמֶת קְנֵה״. (ואל תמכור״) וּמִנַּיִן שֶׁלֹּא יֹאמַר: כְּשֵׁם שֶׁלְּמַדְתִּיהָ בְּשָׂכָר, כָּךְ אֲלַמְּדֶנָּה בְּשָׂכָר? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר״.

**ב** ו תָּנוּ רַבָּנָן: הַבָּא לְקַבֵּל דִּבְרֵי חֲבֵרוּת, אִם רְאִינוּהוּ שֶׁנּוֹהֵג בְּצִינְעָא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מְקַבְּלִין אוֹתוֹ מִיָּד, וְאַחַר כָּךְ מְלַמְּדִין אוֹתוֹ, וְאִם לָאו, מְלַמְּדִין אוֹתוֹ וְאַחַר כָּךְ מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מְקַבְּלִין אוֹתוֹ, וְהוּא לוֹמֵד כְּדַרְכּוֹ וְהוֹלֵךְ.

**ג** ז תָּנוּ רַבָּנָן: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: חָבֵר וְנַעֲשָׂה גַּבַּאי, דּוֹחִין אוֹתוֹ מֵחֲבֵרוּתוֹ, פֵּרֵשׁ, אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ, חָזְרוּ לוֹמַר: פֵּרֵשׁ חֲבֵרִי הוּא כְּכָל אָדָם. רַב הוּנָא בַּר חִיָּא אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ שַׁעְתָּא, חֲוָה קָא עַיֵּל גַּבֵּיהּ רַבָּה וְרַב יוֹסֵף וְאַרְבַּע מֵאוֹת זוּגֵי דְּרַבָּנָן, שָׁמַע דְּקָא אַתּוּ קָטַר לְהוּ אַרְבַּע מֵאוֹת תַּכְתְּקֵי, לְסוֹף שָׁמְעוּ דְּנַעֲשָׂה גַּבַּאי. שָׁלְחוּ לֵיהּ: יָזִיל לֵיהּ לַחֲשִׁיבוּתֵיהּ, יָזִיל לֵיהּ לְקַדְמוּתֵיהּ. שָׁלַח לְהוּ: הַדְרֵי בֵּי. רַב יוֹסֵף לָא אָזַל. רַבָּה אָזַל. רַב יוֹסֵף אָמַר: תְּנִינָא: ״פֵּרֵשׁ אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ״! רַבָּה אָמַר: תְּנִינָא: ״חָזְרוּ לוֹמַר פֵּרֵשׁ, חֲבֵרִי הוּא כְּכָל אָדָם״!

## פרק ה

**א** **בכורות פרק ה** - ח (רב בר אידי) [רַב אִידִי] סַרְסֵיהּ דְּרַב שֵׁשֶׁת הֲוָה. שָׁמַע מִינֵּיהּ. אָזַל אֲמָרָהּ בֵּי מִדְרָשָׁא וְלָא אֲמָרָהּ מִשְּׁמֵיהּ. שָׁמַע רַב שֵׁשֶׁת אִיקְּפַד. אָמַר: מַאן עָקַר, לִיעַקְּרֵיהּ עַקְרֶבָּא. וְרַב שֵׁשֶׁת, מַאי נָפְקָא לֵיהּ מִינֵּיהּ? דְּאָמַר רַב יְהוּדָה, [אָמַר רַב]: מַאי דִּכְתִיב: (תהילים ס״א:ה׳) ״אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ עוֹלָמִים״, וְכִי אֶפְשָׁר לוֹ לְאָדָם לָדוּר בִּשְׁנֵי עוֹלָמִים? אֶלָּא אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם: יְהִי רָצוֹן שֶׁיֹּאמְרוּ דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי: כָּל תַּלְמִיד חָכָם שֶׁאוֹמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיו בָּעוֹלָם הַזֶּה, שִׂפְתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר זְעִירָא: (ואמרי לה אמר רבי שמעון נזירא) מַאי קְרָא? (שיר השירים ז׳:י׳) ״וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים, דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים״, כְּכֹמֶר שֶׁל עֲנָבִים. מַה כֹּמֶר שֶׁל עֲנָבִים, כֵּיוָן שֶׁאָדָם נוֹגֵעַ בּוֹ, דּוֹבֵב, אַף תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כֵּיוָן שֶׁאוֹמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיו בָּעוֹלָם הַזֶּה, שִׂפְתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר.

**ב** אָמַר לוֹ רַב פָּפָּא לְאַבַּיֵּי: לְרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר: הֶחָשׁוּד עַל הַדָּבָר לֹא דָּנוּ וְלֹא מְעִידוּ, וְקָאָמַר רַבִּי מֵאִיר: הֶחָשׁוּד עַל דָּבָר אֶחָד, חָשׁוּד לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. כַּהֲנֵי, הָכִי נַמִּי דְּלָא דַּיְנִי דִּינָא? וְהָכְתִיב: (דברים כ״א:ה׳) ״וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נָגַע״. אֵימַר דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר, לְחַשְׁאָ, לְאַחְזוּקֵינְהוּ מִי אָמַר.

**ג** ט רַבִּי צָדוֹק הָוָה לֵיהּ הַהוּא בּוּכְרָא, רָמָא לֵיהּ שַׁעֲרֵי בְּסַלֵּי נְצָרִים (של) [כַּיְלֵיהּ עֲרוּבָה] עֲרֵבָה קְלוּפָּה, בַּהֲדֵי דְּקָא אָכִיל אִיבְּזָעֵאי שִׁפְוָתֵיהּ. אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לוֹ: כְּלוּם חָלַקְנוּ בֵּין חָבֵר לְעַם הָאָרֶץ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הֵן. בָּא לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל, אָמַר לוֹ: לָאו. וַהֲלֹא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לִי: הֵן? אָמַר לוֹ: הַמְתֵּן עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ בַּעֲלֵי תְרִיסִין לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ בַּעֲלֵי תְרִיסִין לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. עָמַד הַשּׁוֹאֵל וְשָׁאַל: כְּלוּם חָלַקְנוּ בֵּין חָבֵר לְעַם־הָאָרֶץ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לָאו. אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: וַהֲלֹא מִשְׁמְךָ אָמְרוּ לִי: הֵן. יְהוֹשֻׁעַ, עָמֹד עַל רַגְלֶיךָ וְיָעִידוּ בְּךָ! עָמַד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל רַגְלָיו וְאָמַר: הֵיאַךְ אֶעֱשֶׂה? אִלְמָלֵא אֲנִי חַי וְהוּא מֵת, יָכוֹל הַחַי לְהַכְחִישׁ אֶת הַמֵּת. עַכְשָׁיו שֶׁאֲנִי חַי וְהוּא חַי, הֵיאַךְ יָכוֹל הַחַי לְהַכְחִישׁ אֶת הַחַי? הָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עוֹמֵד עַל רַגְלָיו עַד שֶׁרָנְנוּ כָּל הָעָם, וְאָמְרוּ (כל העם) לְחוּצְפִּית הַמְתֻרְגְּמָן: עֲמֹד! וְעָמַד.

## פרק ו

**א** **בכורות פרק ו** - [פִּסְקָא] אֵיזֶהוּ תַּבְלוּל? לָבָן הַפּוֹסֵק אֶת הַסִּירָה וְכוּ׳. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לָבָן נִכְנָס בַּשָּׁחוֹר, חֲרֵי זֶה מוּם. שָׁחוֹר וְנִכְנָס בַּלָּבָן, אֵינוֹ מוּם, שֶׁאֵין מוּמִין בַּלָּבָן. אָמַר רַב: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי? דִּכְתִיב: (תהילים ע״ג:ז׳) ״יָצָא מֵחֶלֶב עֵינֵימוֹ״, ״תַּרְבָּא דְּעֵינָא״ אִיקְרֵי, ״עֵינֵימוֹ״ סְתָמָא לָא אִיקְרֵי.

## פרק ז

**א בכורות פרק ז** - אָמַר רַב: מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עֶשֶׂר אַמּוֹת הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות מ׳:י״ט) ״וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן״. מִי פְּרָשׂוֹ? מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם פְּרָשׂוֹ, וּכְתִיב: (שם כו) ״עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ״. אָמַר לוֹ רַב שִׁימִי בַּר חִיָּא לְרַב: אִם כֵּן, עֲשִׂיתוֹ לְמֹשֶׁה בַּעַל מוּם. דִּתְנָן: גּוּפוֹ גָּדוֹל מֵאֲבָרָיו אוֹ קָטָן מֵאֲבָרָיו. אָמַר לוֹ: (רב) שִׁימִי, בְּאַמָּה שֶׁל קֶרֶשׁ קָאַמְרִינַן.

**ב** י תַּנְיָא: מַשְׁתִּינִין מַיִם בִּפְנֵי רַבִּים, וְאֵין שׁוֹתִין מַיִם בִּפְנֵי רַבִּים. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁבִּקֵּשׁ לְהַשְׁתִּין מַיִם וְלֹא הִשְׁתִּין, וְנִמְצָא כְּרֵסוֹ צָבָה. שְׁמוּאֵל אִיצְטְרִיךְ [לֵיהּ] בְּשַׁבְתָּא דְּרִיגְלָא, נַגְדוּ לֵיהּ גְּלִימָא. אָתָא אָמַר לֵיהּ לַאֲבוּהָ. אָמַר לוֹ: אִיתִיב לָךְ אַרְבַּע מֵאוֹת זוּזֵי, וְזִיל חֲדַר עוּבְדָא לְמָאנֵיהּ. אַתְּ אֶפְשָׁר לָךְ, דְּלָא אֶפְשָׁר לֵיהּ, מִיסְתַּכִּין. מַר בַּר רַב אַשִׁי אִיצְטְרִיךְ אַגּוּדָא דְּמָלָא, אִישְׁתִּין. אַמְרֵי לֵיהּ חֲמָתָךְ קָא אַתְיָא, אָמַר לְהוּ: בְּאוּנָּהּ. וְתַפּוּק לֵיהּ מִשּׁוּם עֲלוּקָה. בְּשׁוֹתֶת. תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁנֵי נְקָבִים יֵשׁ בּוֹ בָּאָדָם, אֶחָד מוֹצִיא (מים) [שֶׁתָּן], וְאֶחָד מוֹצִיא זֶרַע, וְאֵין בֵּין זֶה לְזֶה אֶלָּא כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם. בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם נִצְרָךְ, (ומשתין) אִם נִקְּבוּ זֶה לְתוֹךְ זֶה נַעֲשָׂה עָקוּר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב: (דברים ו) ״לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ״. אֵימָתַי לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר? בִּזְמַן שֶׁבִּבְהֶמְתְּךָ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: לֹא יִהְיֶה בְּךָ עָקָר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֵּיתְךָ עָקוּר מִן הַתַּלְמִידִים. ׳עֲקָרָה׳, שֶׁלֹּא תְּהֵא תְּפִלָּתְךָ עֲקָרָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם, וְאֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁאַתָּה מֵשִׂים עַצְמְךָ כִּבְהֵמָה.

**ג** וְאֵיזֶהוּ רֹב מִנְיָנוֹ? מֵאָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה. אָמַר לוֹ רַבִּינָא לְרָבָא: תָּנָא, מִנְיָנָא אָתָא לְאַשְׁמוּעִינַן? [קָא מַשְׁמַע לָן, כִּדְתַנְיָא: ׳חָסֵר׳, שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא מָאתַיִם, וְ׳יָתֵר׳, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים וְאֶחָד, כֻּלָּן עוֹלִין לְמִנְיַן מֵאָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה. זִיל בָּתַר רוּבָּהּ דְּאִינְשֵׁי]. אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: מַעֲשֶׂה בְּתַלְמִידָיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל שֶׁשָּׁלְקוּ זוֹנָה אַחַת שְׁנִּתְחַיְּבָה שְׂרֵפָה לַמֶּלֶךְ, בָּדְקוּ וּמָצְאוּ בָּהּ מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם. אָמַר לָהֶם: שֶׁמָּא בְּאִשָּׁה בְּדָקְתֶּם? שֶׁהוֹסִיף לָהּ הַכָּתוּב שְׁנֵי צִירִים וּשְׁתֵּי דְּלָתוֹת. תַּנְיָא רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כְּשֵׁם שְׁצִירִים לַבַּיִת, כָּךְ צִירִים לָאִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמואל א ד׳:י״ט) ״וַתִּכְרַע וַתֵּלֶד כִּי נֶהְפְּכוּ עָלֶיהָ צִרֶיהָ״. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשֵׁם שְׁדָלָתוֹת לַבַּיִת, כָּךְ דְּלָתוֹת לָאִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: (איוב ג׳:י׳) ״כִּי לֹא סָגַר דַּלְתֵי בִטְנִי״. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁמַּפְתֵּחַ לַבַּיִת, כָּךְ מַפְתֵּחַ לָאִשָּׁה. שֶׁנֶּאֱמַר: (בראשית כ״ט:ל״א) ״וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ״.

**ד** פִּסְקָא. יָתֵר בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו. (שש ושש עשרים וארבע, רבי יהודה מכשיר וחכמים פוסלין) אָמַר רַבִּי יִצְחָק: וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ: (ש״ב כח) ״וַתְּהִי עוֹד מִלְחָמָה״. וּכְתִיב: (שם) ״וַיְהִי אִישׁ מָדוֹן וְאֶצְבְּעוֹת יָדָיו וְאֶצְבְּעֹת רַגְלָיו שֵׁשׁ וָשֵׁשׁ״. מַר סָבַר: בִּגְנוּתֵיהּ מִשְׁתָּעֵי, מַר סָבַר: בְּשִׁבְחֵיהּ מִשְׁתָּעֵי וְכוּ׳. תַּנְיָא: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁבָּא לִפְנֵי רַבִּי טַרְפוֹן, יָתֵר בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו שֵׁשׁ וָשֵׁשׁ, עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע. אָמַר לוֹ: כְּמוֹתְךָ יִרְבּוּ בְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: מִשָּׁם רְאָיָה, כָּךְ אָמַר לוֹ, כְּמוֹתְךָ יִתְמַעֲטוּ מִמְּזַרְעֵי וּנְתִינֵי מִישְׂרָאֵל.

**ה** הַקִּפַּח [וְכוּ׳ פְּסוּלִים בָּאָדָם]. תָּנֵי רַב זְבִיד: ׳גְּבוֹהַּ׳. אֵינִי? וְהָתָנֵי רַבִּי אַבָּהוּ: מִנַּיִן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבֵּחַ בְּבַעֲלֵי קוֹמָה, שֶׁנֶּאֱמַר: (עמוס ב׳:ט׳) ״וְאָנֹכִי הִשְׁמַדְתִּי אֶת הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם, אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גָּבְהוֹ״. אָמַר רַב פָּפָּא: בַּאֲרִיכָא שְׁמִיטָא סַנְיָא. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: גָּבֹהַּ לֹא יִשָּׂא גְּבוֹהִית, שֶׁמָּא יֵצֵא מֵהֶן תֹּרֶן. נָפָּח לֹא יִשָּׂא נַפָּחוּת, שֶׁמָּא יֵצֵא מֵהֶן אֶצְבְּעִי. לָבָן לֹא יִשָּׂא לְבָנָה, שֶׁמָּא יֵצֵא מֵהֶם בֹּהַק. שָׁחוֹר לֹא יִשָּׂא שְׁחוֹרָה, שֶׁמָּא יֵצֵא מֵהֶם טָפוּחַ.

## פרק ח

**א בכורות פרק ח** - יא אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: כָּל פֶּסַח הָאָמוּר בַּתּוֹרָה סְתָם, ׳סִלְעִין׳. דִּנְבִיאִים, ׳לִיטְרִין׳. דִּכְתוּבִים, ׳קִנְתִּירִין׳, חוּץ מִכִּסְפּוֹ שֶׁל עֶפְרוֹן, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה סְתָם, ׳קִנְתִּירִין׳! דִּכְתִיב: (בראשית כ״ג:ט״ז) ״אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עוֹבֵר לַסּוֹחֵר״. וְאֵיפָא דִּוכְתָא דְּקָרוּ לְקִנְתִּירָא ׳תִּיקְלָא׳. אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: בְּקֹשׁוּ לִגְנֹז כָּל כֶּסֶף וְזָהָב שֶׁבָּעוֹלָם, מִפְּנֵי כַּסָּפָהּ וּזְהָבָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, עַד שֶׁמָּצְאוּ לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁמַּתָּר, דִּכְתִיב: (יחזקאל ז׳:כ״ב) ״וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים וְחִלְּלוּהָ״. וִירוּשָׁלַיִם הַוְיָא רוּבָּא דְּעָלְמָא? אֶלָּא אָמַר אַבַּיֵי: בְּקֹשׁוּ לִגְנֹז אֶת דִּינָרָא הַדְרִיאָנָא טוּרְיָאנָא שִׁיפָא, מִפְּנֵי טִבְעָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, עַד שֶׁמָּצְאוּ לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא מֻתָּר, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים וְחִלְּלוּהָ״.

## פרק ט

**א בכורות פרק ט** - יב אָמַר רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי (יוחנן) [יוֹנָתָן]: לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ ׳יַרְדֵּן׳? שֶׁיָּרַד מִדָּן. אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא לְרַב אַשִׁי: אַתּוּן מֵהָתָם מַתְנִיתוּ לָהּ, אֲנַן מֵהָכָא מַתְנִינַן לָהּ: (יהושע י״ט:מ״ז) ״וַיִּקְרְאוּ לְלֶשֶׁם דָּן, כְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם״, וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק: ׳לֶשֶׁם׳ זֶה פַּמְיָאס. וְתַנְיָא: יַרְדֵּן יוֹצֵא מִמְּעָרַת פַּמְיָאס.

ב אָמַר (רבי יודן) [רַב יְהוּדָה], אָמַר רַב: כָּל הַנְּהָרוֹת לְמַטָּה מִשָּׁלֹשׁ נְהָרוֹת, וְשָׁלֹשׁ נְהָרוֹת לְמַטָּה מִפְּרָת. וְהָאֵיכָא עֵינָתָא דְּמִידַלְיָן? אָמַר רַב מְשַׁרְשְׁיָא: הַנְהוּ סוּלְמֵי דְּפָרָת נִינְהוּ וְהָכְתִיב: (בראשית ב׳:י״ד) ״וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת״. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, וְאֵיתֵימָא רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב: הוּא פְּרָת דְּמֵעִיקָּרָא. תַּנְיָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: ״יוּבָל׳ שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: (ירמיה טז) ״וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבָל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו״, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ ׳פְּרָת׳? שֶׁמֵּימָיו פָּרִים וְרָבִים. מְסַיֵּעַ לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: נַהֲרָא, מִכִּיפֵּיהּ מִיבְּרִיךְ. וּפְלִיגָא דְּרַב, דְּאָמַר רַב אַמִּי, אָמַר רַב: מִיטְרָא בְּמַעֲרָבָא, סַהֲדָא רַבָּה פְּרָת.

ג יג הֵעִיד רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן סַתְרִיאֵל מֵעָרָקת לִבְנָה לִפְנֵי רַבִּי חִזְרִין, שֶׁבִּמְקוֹמֵנוּ יֵשׁ לָהֶם שִׁשִּׁים רִבּוֹא קִלְפִּין, (יתוש שבמקומנו, יש לו ששים רבוא קלפין) בְּבֵית הֶמְסֵס שֶׁלּוֹ. פַּעַם אַחַת נָפַל אֶרֶז [אֶחָד] בִּמְקוֹמֵנוּ, וְעָבְרוּ שִׁשָּׁה־עָשָׂר קְרָנוֹת עַל חוּדוֹ. פַּעַם אַחַת נָפְלָה בֵּיצַת בַּר־יוֹכְנִי, וְטִבְּעָה שִׁשִּׁים כְּרַכִּים, וְשִׁבְּרָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֲרָזִים, וּמִי שַׁדְיָא לֵיהּ? וְהָכְתִיב: (איוב ל״ט:י״ג) ״כְּנַף רְנָנִים נֶעֱלָסָה״! אָמַר רַב אַסִי: הַהִיא, מוּזַרְתָּא הֲוָאי.

ד יד תַּנְיָא בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל דּוֹמִים עָלַי כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם, חוּץ מִן הַקֶּרַח הַזֶּה.

ה סְלִיק מַסֶּכֶת בְּכוֹרוֹת